

Επιστημονική Ημερίδα της ΕΣΔΙΑΠΟΚ Σάββατο 1η Νοεμβρίου

Η Προστασία & Διαχείριση των Μνημείων Σήμερα

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
Μανδροκλέους 26, Ν. Κόσμος

Photo by: Georgios Hatzakis (PDM 1.0)

Με την ευγενική φιλοξενία

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

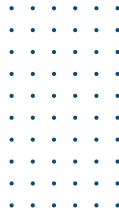
Δωρεάν παρακολούθηση, με κράτηση θέσης:

<https://www.ticketsource.co.uk/esdiapok>

Think before you print

10.00 - 10.30 Εγγραφές
10.30 - 10.45 Χαιρετισμοί από το ΔΣ της ΕΣΔΙΑΠΟΚ

10.45 - 11.00 **Ενεργειακή απόδοση, θερμική άνεση και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε ιστορικά κτίρια κατοικιών ως δυναμικές και συστημικές κοινωνικοπολιτισμικές πρακτικές**

Δρ. Καλλιόπη Φουσέκη, Καθηγήτρια στο UCL Institute for Sustainable Heritage

Ερωτήσεις και συζήτηση

11.15 - 11.30 **Οικολογικές αντιφάσεις και μια επανεξέταση του όρου «βιωσιμότητα» στον τομέα της Ψηφιακής Πολιτιστικής Κληρονομιάς**

Δρ. Αγγελική Χρυσάνθη, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Ερωτήσεις και συζήτηση

11.45 - 12.00 **Προστασία των υλικών εκφάνσεων της Τέχνης της Ξερολιθιάς: δυνατότητες και αδυναμίες του ισχύοντος νομικού πλαισίου**

Δρ. Θεόδωρος Χίου, Δ.Ν. Παν/μίου Στρασβούργου, Μεταδιδάκτορας Νομικής Ε.Κ.Π.Α., Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, Πρόεδρος Εταιρείας Τηνιακών Μελετών

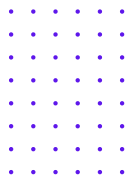
Ερωτήσεις και συζήτηση

12.15 - 12.30 **Ελληνικά ορεινά πολιτιστικά τοπία. (Παρ)ερμηνείες, κίνδυνοι και το αίτημα της διεπιστημονικής συμπεριληπτικής διαχείρισης**

Δρ. Φαίδων Μουδόπουλος, Μεταδιδακτορικός ερευνητής, Barcelona Supercomputing

Ερωτήσεις και συζήτηση

12.45 - 13.15 Διάλειμμα

13.15 - 13.30 **Επτακόσιες τριάντα οκτώ ημέρες μετά. Η ισοπέδωση της πολιτιστικής κληρονομιάς στη λωρίδα της Γάζας**

Δρ. Κώστας Πασχαλίδης, Αρχαιολόγος, Πρόεδρος ΣΕΑ

Ερωτήσεις και συζήτηση

13.45 - 14.00 **Μελετώντας την απώλεια. Ανθρωπογενείς απειλές και το αποτέλεσμα τους σε τοπία και κοινότητες.**

Δρ. Στέλιος Λεκάκης, Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Ερωτήσεις και συζήτηση

14.15 - 14.30 **Ψηφιακές και φυσικές μορφές συμμετοχής πολιτών στην ανάδειξη της νεότερης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Η μελέτη περίπτωσης των νεογοθθικών μνημείων της Αθήνας**

Κωνσταντίνα Μάρκογλου, Αρχαιολόγος και ΥΔ ΕΜΠ (Αρχιτεκτόνων Μηχανικών)

Ερωτήσεις και συζήτηση

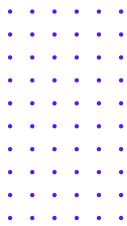
14.45 - 15.00 **Η απαξίωση ενός μνημείου στο όνομα της ανάπτυξης. Το παράδειγμα της Μονεμβασίας**

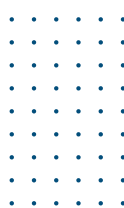
Δέσποινα Ευγενίδου, Αρχαιολόγος-Βυζαντινολόγος, εκπρόσωπος του Συλλόγου Φίλων Μονεμβασίας

Ερωτήσεις και συζήτηση

15.15 - 15.30 Απολογισμός και κλείσιμο ημερίδας

18.00 - 19.30 **ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ**

Ενεργειακή απόδοση, θερμική άνεση και διατήρηση της κληρονομιάς σε ιστορικά κτίρια κατοικιών ως δυναμικές και συστημικές κοινωνικοπολιτισμικές πρακτικές

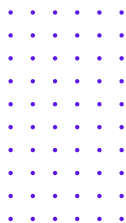
Δρ. Καλλιόπη Φουσέκη, Καθηγήτρια
UCL Institute for Sustainable Heritage, University College London

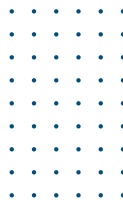
Καθώς τα κτίρια ευθύνονται για σχεδόν το ένα τέταρτο των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, σε όλο τον κόσμο εφαρμόζονται εντατικά προγράμματα απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές κτιρίων, συχνά με ακούσιες συνέπειες για τα ιστορικά κτίρια. Για τον σκοπό αυτό, οι εθνικές και διεθνείς οδηγίες σχετικά με την ενεργειακή απόδοση των ιστορικών κτιρίων υποστηρίζουν την υιοθέτηση μιας «προσέγγισης ολόκληρου του σπιτιού» (whole-house approach) που ενσωματώνει τις αξίες της πολιτιστικής κληρονομιάς (heritage values) στα σχέδια ενεργειακής απόδοσης. Ωστόσο, οι περισσότερες οδηγίες βασίζονται σε μη τεκμηριωμένες, προκαταρκτικές υποθέσεις για τις αξίες της πολιτιστικής κληρονομιάς των κατοίκων. Κι όμως, εκτός αν κατανοήσουμε πώς και γιατί οι κάτοικοι διαπραγματεύονται τις αποφάσεις τους μεταξύ ενεργειακής απόδοσης, θερμικής άνεσης και διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, οι οδηγίες αυτές δεν θα είναι εφαρμόσιμες. Σε αυτήν την παρουσίαση θα εστιάσω στα αποτελέσματα είς βάθους ανάλυσης ημιδομημένων συνεντεύξεων σε ιστορικά κτήρια (κατοικίες) στην Ελλάδα, το Μεξικό, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Οικολογικές αντιφάσεις και μια επανεξέταση του όρου «βιωσιμότητα» στον τομέα της Ψηφιακής Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Δρ. Αγγελική Χρυσάνθη, Επίκουρη Καθηγήτρια
Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Η ομιλία εξετάζει τις οικολογικές αντιφάσεις που χαρακτηρίζουν τις ψηφιακές πρακτικές στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπου συχνά οι τεχνολογίες που προβάλλονται ως «βιώσιμες λύσεις» για την διατήρησή της βασίζονται σε υποδομές με σημαντικό ενεργειακό αποτύπωμα. Μέσα από τη διεθνή έρευνα και συγκεκριμένα παραδείγματα συζητείται και αναδεικνύεται το παράδοξο μιας «πράσινης» ψηφιακής μετάβασης που, ενώ στοχεύει στη διατήρηση και την προσβασιμότητα της πολιτιστικής κληρονομιάς, συχνά ενισχύει την εξάρτησή της από εμπορικά, ενεργειακά ασύμφορα και μη διαφανή τεχνολογικά οικοσυστήματα. Η ομιλία προτείνει μια επανεξέταση του όρου «βιωσιμότητα» στην ψηφιακή κληρονομιά, υπό το πρίσμα κοινωνικά και ηθικά υπεύθυνων πρακτικών, εστιάζοντας στην ενεργειακή διαφάνεια και στη συμπλήρωση των αρχών FAIR και CARE με μια προσέγγιση που συνάδει με τις αρχές της πολιτιστικής διαχείρισης στην εποχή της κλιματικής κρίσης.

Προστασία των υλικών εκφάνσεων της Τέχνης της Ξερολιθιάς: δυνατότητες και αδυναμίες του ισχύοντος νομικού πλαισίου

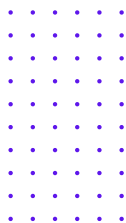
Δρ. Θεόδωρος Χίου, Δ.Ν. Παν/μίου Στρασβούργου, Μεταδιδάκτορας Νομικής Ε.Κ.Π.Α., Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, Πρόεδρος Εταιρείας Τηνιακών Μελετών

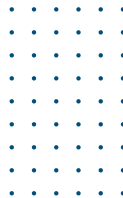
Η εισήγηση έχει ως σημείο εκκίνησης τους ποικίλους κινδύνους που διατρέχουν οι πολυάριθμες και ποικίλες ξερολιθικές κατασκευές (αναβαθμίδες, κελιά κ.λπ.) που διαμορφώνουν το τοπίο των νησιών του Αιγαίου. Λαμβάνοντας υπόψιν το γεγονός ότι η Τέχνη της Ξερολιθιάς αποτελεί εγγεγραμμένο στοιχείο τόσο στο Εθνικό Ευρετήριο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2015), όσο και στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας (2018), η εισήγηση εξετάζει τις δυνατότητες και τα όρια του ισχύοντος νομικού πλαισίου σε σχέση με τη διαφύλαξη των κατασκευών αυτών, δίνοντας έμφαση στο δίκαιο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ελληνικά ορεινά πολιτιστικά τοπία. (Παρ)ερμηνείες, κίνδυνοι και το αίτημα της διεπιστημονικής συμπεριληπτικής διαχείρισης

Δρ. Φαίδων Μουδόπουλος, Μεταδιδακτορικός ερευνητής
Barcelona Supercomputing

Παρότι οι θερινές πυρκαγιές εντείνονται συνεχώς και η αστική δόμηση επεκτείνεται, οι ορεινοί όγκοι της μεσογείου έχουν δασωθεί σε μεγάλο βαθμό τα τελευταία 70 χρόνια. Αυτό είναι αποτέλεσμα της αστικοποίησης, της ερήμωσης των ορεινών περιοχών και της επακόλουθης παρακμής των «παραδοσιακών» στρατηγικών διαχείρισής τους. Η παρατηρούμενη δάσωση, δεν σημαίνει μόνο μία σημαντική συρρίκνωση της ορεινής πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς τα πολιτιστικά τοπία χάνονται κάτω από το νεαρό δάσος χωρίς να έχουν προηγουμένως μελετηθεί επαρκώς, αλλά τροφοδοτεί και μεγαπυρκαγιές – καθώς οι παραδοσιακές μέθοδοι διαχείρισης των δασών δεν αντικαταστάθηκαν από προληπτική δασοπονία. Με βάση παραδείγματα από το Πολιτιστικό Τοπίο του Ζαγορίου, θα προσπαθήσουμε να χαρτογραφήσουμε πτυχές αυτού του φαινομένου και να αναγνωρίσουμε ζητήματα που θα έπρεπε να μας απασχολήσουν στο άμεσο μέλλον για την διαχείριση των ορεινών πολιτιστικών τοπίων της χώρας.

Επτακόσιες τριάντα οκτώ ημέρες μετά. Η ισοπέδωση της πολιτιστικής κληρονομιάς στη λωρίδα της Γάζας

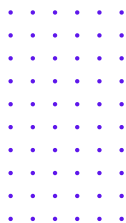
Δρ. Κώστας Πασχαλίδης, Αρχαιολόγος,
Πρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων

Επτακόσιες τριάντα οκτώ ημέρες μετά την έναρξη των ανελέητων βομβαρδισμών, η ισοπεδωμένη γεωγραφική ζώνη της Γάζας βλέπει ξανά την επανεγκατάσταση 1.500.000 κατοίκων, που επιχειρούν να επιστρέψουν και να αναγνωρίσουν τις οικίες τους μέσα στα απέραντα ερείπια. Ανάμεσά τους, οι λιγοστοί υπάλληλοι και εθελοντές που ήσαν επιφορτισμένοι με την ευθύνη της διαχείρισης ανασκαφών, μνημείων, αρχαιολογικών εκθέσεων και αποθηκών ετοιμάζονται να αντικρίσουν ό,τι απέμεινε από τα θαύσματά του. Η παρουσίασή μας επιχειρεί μέσα από λιγοστές πηγές, πληροφορίες και ειδήσεις να αναζητήσει τις απώλειες της πολιτιστικής κληρονομιάς του εμπόλεμου τόπου, δηλαδή τα άψυχα θύματα του πολέμου και να παραβάλει τους σύγχρονους ερειπιώνες με τη νομιμοποιημένη και καθαγιασμένη εικόνα των αρχαίων.

Μελετώντας την απώλεια. Ανθρωπογενείς απειλές και το αποτέλεσμα τους σε τοπία και κοινότητες.

Δρ. Στέλιος Λεκάκης, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Αρχαιονομίας,
Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Η παρουσίαση εξετάζει τις έννοιες του κινδύνου και της καταστροφής μέσα από ιστορικά παραδείγματα, αναδεικνύοντας τον τρόπο με τον οποίο οι κοινωνίες βιώνουν, νοσηματοδοτούν και ανασυγκροτούν τον κόσμο τους μετά από τραυματικά γεγονότα. Οι κατηγορίες της σκόπιμης, επακόλουθης και σταδιακής καταστροφής συνδέονται με αντίστοιχες μορφές μετακίνησης και επανεγκατάστασης, από τη φυγή και τον βίαιο εκτοπισμό έως τη διασπορά και την επιστροφή. Η φαινομενολογική προσέγγιση αποκαλύπτει τις νοητές τοπιογραφίες του τραύματος, της απώλειας και της προσαρμογής, όπου το τοπίο γίνεται θεμελιώδης όρος της ύπαρξης.

Ψηφιακές και φυσικές μορφές συμμετοχής πολιτών στην ανάδειξη της νεότερης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Η μελέτη περίπτωσης των νεογοθικών μνημείων της Αθήνας.

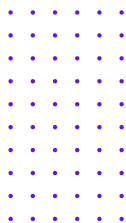
Κωνσταντίνα Μάρκογλου, Αρχαιολόγος, Υποψήφια Διδάκτωρ στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ

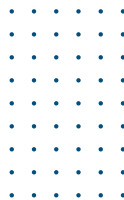
Η νεογοθική αρχιτεκτονική, ως μέρος της νεότερης πολιτιστικής κληρονομιάς της Αθήνας, παραμένει σε μεγάλο βαθμό άγνωστη στο ευρύ κοινό, παρά την ιστορική, αρχιτεκτονική και καλλιτεχνική της αξία. Η περιορισμένη παρουσία της στο δημόσιο αστικό αφήγημα και οι κατά καιρούς κατεδαφίσεις ή αλλοιώσεις τέτοιων μνημείων καθιστούν ιδιαιτέρως σημαντική τη συμβολή της κοινωνίας των πολιτών στη ορατότητα και ανάδειξή τους. Η εισήγηση εστιάζει στα νεογοθικά μνημεία της Αθήνας, εξετάζοντας την εμπλοκή των πολιτών με αυτά μέσα από τα ψηφιακά περιβάλλοντα, όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπου οι οπτικοακουστικές αναρτήσεις, τα σχόλια, οι αντιδράσεις και άλλοι τρόποι αλληλεπίδρασης λειτουργούν ως εκφραστές ενός νέου -και αχαρτογράφητου- ψηφιακού πεδίου καταγραφής της συλλογικής μνήμης. Παράλληλα, παρουσιάζονται δράσεις φυσικής συμμετοχής, όπως θεματικοί περίπατοι, ανοιχτά εργαστήρια και εκπαιδευτικά προγράμματα, που ενισχύουν τη βιωματική γνωριμία των πολιτών με τα μνημεία της πόλης τους. Η μελέτη αναδεικνύει πώς η αλληλεπίδραση μεταξύ ψηφιακού και φυσικού χώρου διαμορφώνει ένα νέο πεδίο βιώσιμης πολιτιστικής διαχείρισης.

Η απαξίωση ενός μνημείου στο όνομα της ανάπτυξης. Το παράδειγμα της Μονεμβασίας.

Δέσποινα Ευγενίδου, Αρχαιολόγος - Βυζαντινολόγος, Εκπρόσωπος του Συλλόγου Φίλων Μονεμβασίας

Η Μονεμβασία, η βυζαντινή κάστρο-πόλη, υπήρξε για πολλά χρόνια ένα ακόμα εγκαταλειμμένο μνημείο της χώρας μας. Από τα τέλη της δεκαετίας του 60, αναστηλώσεις και αποκαταστάσεις που πραγματοποιήθηκαν από ιδιώτες και την αρχαιολογική υπηρεσία, έδωσαν στο χώρο την ατμόσφαιρα μιας ζώσας μεσαιωνικής πόλης και τον κατέστησαν τουριστικό πόλο έλξης. Τα τελευταία χρόνια απειλείται με συνεχή απαξίωση λόγω των μεγάλων παρεμβάσεων (τελεφερίκ, φωτισμός) που προγραμματίζονται με προδιαγραφές που θα αλλοιώσουν το μνημείο και το περιβάλλον για να υποστηρίξουν έναν τουρισμό που οδηγεί σε έναν καταστροφικό υπερτουρισμό. Μέρος της τοπικής κοινωνίας και σύλλογοι προσπαθούν να μετριάσουν τις μη αντιστρέψιμες επεμβάσεις.

Η Εταιρεία Συμβούλων Διαχείρισης Πολιτιστικής Κληρονομιάς [ΕΣΔΙΑΠΟΚ] είναι ένα μη κερδοσκοπικό πολιτιστικό σωματείο

Η ΕΣΔΙΑΠΟΚ οργανώθηκε από ανθρώπους που έχουν ζήσει την ελληνική αρχαιολογική και ευρύτερη πολιτιστική πραγματικότητα, ενώ συγχρόνως έχουν και προσλαμβάνουσες από την Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο σε επίπεδο σπουδών και εργασίας. Η σκέψη ήταν απλή - να δημιουργηθεί ένας τόπος αναφοράς, μια ομάδα, ένα σωματείο με βασικούς άξονες την αλληλεπίδραση, την ανταλλαγή εμπειριών, την ενημέρωση, την ανάδειξη και προώθηση καλών πρακτικών, τη θεωρητική τεκμηρίωση και άλλων σχετικών ζητημάτων, τόσο σε επιστημονικό/ακαδημαϊκό όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο. Σκοπός των δράσεων μας είναι να φέρουμε κοντά τους συναδέλφους που σπουδάζουν και εργάζονται στον τομέα της πολιτιστικής διαχείρισης και διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Γίνε μέλος!

Διάβασε αναλυτικά στο esdiapok.blogspot.gr ή επικοινωνήσε μαζί μας στο esdiapok@gmail.com

Οργανωτική επιτροπή και ομάδα της ΕΣΔΙΑΠΟΚ:

Λεωνή Θανασούλα, Πρόεδρος
Αναστασία Σακελλαριάδη, Αντιπρόεδρος
Αγγελική Σπυριδάκη, Ταμίας
Κωνσταντίνος Χατζηανδρέου, Γραμματέας
Στέλιος Λεκάκης, Τακτικό Μέλος
Σμαράγδα Τουλούπα, Τακτικό Μέλος
Μήνη Δραγούνη, Αναπληρωματικό Μέλος

